

Viite: VN/20785/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden kansaneläkeindeksiin ja elinkustannusindeksiin sidottujen etuuksien ja rahamäärien indeksitarkistuksista vuosina 2024-2027 ja siihen liittyviksi laeiksi sekä lapsilisälain 7 §:n muuttamisesta

Kuuloliitto ry esittää huolensa hallituksen esityksen valmistelun tasosta sekä sen vaikutuksista vammaisiin henkilöihin.

Viiden arkipäivän lausuntoaika ei ole säädösvalmistelun kuulemisoppaan mukainen eikä millään tavalla kohtuullinen. Kuuloliitto katsoo, että budjettilakien valmisteluakataulu ei ole riittävä syy järjestelmällisesti poiketa kuuden viikon lausuntoajasta ihmisten perusoikeuksiin vaikuttavien lakiesitysten kohdalla. Esitykset olisi voinut valmistella huolellisesti sidosryhmiä ja kansalaisia kuullen sekä riittävät vaikutustenarvioinnit tehden vuoden 2025 budjettiin.

Kuuloliitto ry kiittää hallitusta siitä, että indeksikorotusten jäädyttäminen ei koske vammaisuuksista annetun lain (570/2007) mukaisia vammaisuuksia. Kuitenkin kaikki luonnoksessa esitetyt etuudet koskevat myös vammaisia henkilöitä. Siksi on käsittämätöntä, että esityksestä puuttuu jälleen kokonaan vammaisvaikutusten arviointi. Se on Suomea sitovan YK:n vammaissopimuksen 4 artiklan vastaista.

SOSTEn tuoreet laskelmat osoittavat, että indeksijäädytykset sekä työttömyysturvaan ja asumistukeen kohdistuvat leikkaukset lisäävät köyhyyttä. Eri tavoin vammaiset henkilöt, kuten kuulovammaiset henkilöt, ovat erityisen alttiita näille yhteisvaikutuksille, sillä he kohtaavat esimerkiksi syrjintää työmarkkinoilla ja toisaalta tarvitsevat tiettyjä etuuksia, kuten ammatillisessa kuntoutuksessa olevan kuntoutusrahaa ja nuoren kuntoutusrahaa kouluttautumisensa ja työllistymisensä tueksi.

Nyt yhtä aikaa esimerkiksi sekä lasketaan edellä mainittujen kuntoutusetuuksien vähimmäistasoa, että jäädytetään niiden indeksikorotukset. Kuuloliitto vaatii, että hallituksen on viipymättä, ennen näiden lakien antamista eduskunnalle, selvitettävä eri esitystensä yhteisvaikutukset vammaisiin henkilöihin ja tarpeen vaatiessa uudelleen arvioitava niiden toimeenpanoa. Hallitus on luvannut tarkastella valittuja leikkauksia uudelleen, jos ne kumuloituvat kohtuuttomasti tiettyihin ryhmiin.